
Druhý krok reformy univerzit je na stole

Druhý krok reformy univerzit je na stole

Dosud neviditelná reforma univerzit přinese první výsledky, tvrdí ministryně školství Petra Buzková a rektori, kteří se už domluvili na jejím druhém kroku. Odpovídají tak na stížnosti studentů, kteří počátkem dubna požádali na vysokých školách Týden neklidu a požadovali, aby se stát začal o univerzity starat.

"Něco se děje, je to ale neprůhledné," bilancuje dva uplynulé měsíce mluvčí nespokojených studentů Adam Šůra. Sociolog Petr Matějů je ještě víc kritický: "Ministerstvo prostě nedělá nic," říká. Podobně jako studenti připomíná, že Česko dává na vysoké školy o polovinu méně peněz než vyspělé země. Dodává, že Buzková nemůže tuto situaci změnit.

Především kvalitu

"Je to přesně naopak," tvrdí náměstek ministryně pro vysoké školství Petr Kolář. Připomíná, že univerzity letos dostaly 18 miliard korun, o 2,6 miliardy víc než loni. Většina peněz umožnila zvýšit dotaci za žáka o desetinu, 837 miliónů se rozděluje podle nového pravidla: "Záleží na kvalitě podle vědecké činnosti a počtu lidí na doktorských studiích," vysvětluje Kolář. Školy peníze nedostanou automaticky, ministerstvo je vydá, když dostane rozumný projekt na jejich využití.

Na stole je přitom druhý krok reformy - ministryně už slíbila rektorům, že požádá vládu, aby rozpočet škol zvýšila v příštím roce o další 4,5 miliardy. Třetinu z toho vláda vydá na přímou podporu výzkumu, na jednu a půl miliardy se zvýší i podpora projektům.

Kolář tvrdí, že školy s návrhy souhlasí, potvrzuje to i předseda konference rektorů a rektor Karlovy univerzity Ivan Wilhelm: "Zásady jsme projednali, teď mluvíme o tom, jak změny ovlivní rozdělování peněz na rok 2005." Dosud nejsou například jasná pravidla o přidělování peněz na výzkum.

Druhý krok má být podle zástupců univerzit zlomem současných poměrů. "Hlavní princip je v tom, že budeme platit za výstupy," vysvětluje místopředseda rektorské konference a rektor pražské techniky Jiří Witzany. I když většinu peněz budou školy i nadále dostávat podle počtu studentů, důležitější než počet přijatých ale bude počet absolventů. Vyšší dotaci dostanou školy, které budou umět vydělat při spolupráci s průmyslem.

Zlatuškovu školné

Ministerstvo zatím neprosadilo svůj plán vzít školám dotace na koleje a rozdělit je přímo studentům, kteří do škol dojíždějí. Kapacity kolejí totiž nestačí a někteří studenti tak jsou diskriminováni.

Tomu se rektori brání. "Neodmítáme návrh předem, měl by se ale domyslet," říká Witzany. Upozorňuje především na to, že když se peníze rozdělí všem, připadne na jednoho studenta místo současných devíti set korun měsíčně pouhých sedm set.

"Bojí se, že neobstojí v konkurenci soukromníků," hodnotí odpor svých kolegů rektor Masarykovy univerzity a senátor Jiří Zlatuška. Také Witzany připouští, že koleje mají potíže. Školy neukládají peníze na opravy a například jen ČVUT má vnitřní dluh 2 - 3 miliardy.

Sám Zlatuška přišel s dalšími změnami. V zákoně, který projedná ještě v červnu Senát, doporučuje, aby školy dostaly právo převádět dotace na příští rok a aby směly vybírat školné do 8 tisíc korun za studenta. "Není to přece mnoho peněz a nám by to umožnilo přijímat další zájemce," vysvětluje brněnský rektor. "Letos přijímáme v některých oborech dvacetinu přihlášených a odmítáme velmi talentované lidi." Konferenci rektorů se návrh líbí, ministerstvo o něm bude jednat. "Školné ale podporovat nemůžeme, zavazuje nás vládní prohlášení," upozorňuje náměstek Kolář.

Zajímavé věci, ale...

Zástupci Týdne neklidu ministerský návrh dostali: "Asi jsou to zajímavé věci, není to ale nic, co bych nazval reformou," hodnotí předběžně Adam Šůra a dodává: "Ať ministerstvo jasně formuluje, o co vlastně jde." Souhlasí například s rektorem Wilhelmem, že stát by měl dát jasná kritéria podpory výzkumu, doporučuje také sepsat plán, které univerzity by se měly zabývat spíše výukou a které vědou. Školné a uspokojení poptávky po vzdělání považují studenti (podobně jako většina rektorů) za druhořadý problém.

Zástupci Týdne neklidu poslali ministryni dopis s žádostí o vysvětlení už před čtrnácti dny. Odpověď dostanou nejpozději 18. června, kdy chtějí rektori v Brně představit druhý krok reformy veřejnosti.